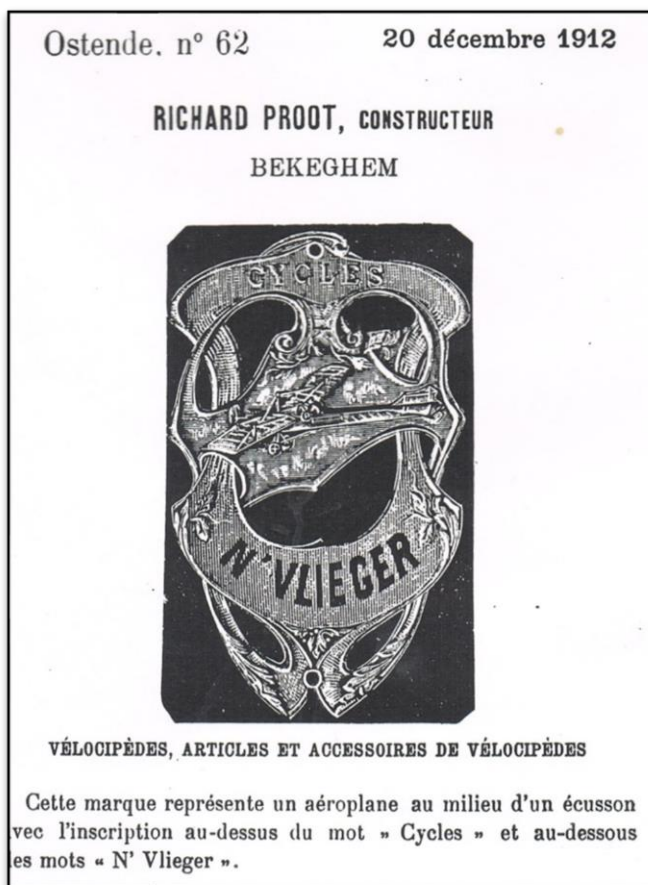

Een fietsenfabriek in Bekegem

Begin de jaren 1900 waren er in Bekegem verschillende smidsen. Eén ervan was de smidse van Richard Proot. Richard was de zoon van August en Rosalie Storme. Het was ook de tijd dat de fiets was uitgevonden. Dat was ook tot in Bekegem doorgedrongen. Richard Proot zag er toekomst in en begon fietsen te maken. Al gauw kon men spreken van een fietsenatelier waar verschillende mensen werk vonden. Het atelier was gevestigd in de Dorpstraat, nu nr 40. Hij bouwde het huis met atelier, later bouwde hij het huis nr 42. Dit werd later verkocht aan de slager Vanbossel.

Eind 1912, begin 1913 werd de zaak professioneel aangepakt. Richard *Debouver en Proot Richard* vroeg een handelsregister aan: "Ostende n° 62, Richard Proot, constructeur, Bekegem".

reclameaffiche uit die tijd zien we vermeld: "Cycles N' Vlieger, vélocipèdes, articles et accessoires de velocipèdes. Cette marque représente un aéroplane au milieu d'un écusson avec l'inscription au-dessus du mot "Cycles" et au-dessous des mots "N' Vlieger"¹.

Aanvankelijk kocht hij onderdelen van Debouver uit Brugge, later begon hijzelf buizen en koppelstukken te kopen die hij aan mekaar laste.

Het verhaal doet de ronde dat nadat hij zijn eerste fiets had gemaakt, hij er een tochtje mee maakte. "Hij stuikte door zijn fourche". Alle begin is moeilijk .....

In Brugge was er een ook een fietsenfabriek. August Debouver had de fietshandel gesticht in 1894. Aanvankelijk kocht de firma Debouver zijn onderdelen bij Alsian. Door het grote succes begon hij zelf fietsen te maken en nam hij Alsian over. De handelszaak van August de Bouvere was eerst gevestigd in Geldmuntstraat

¹ Vrij vertaald: fietsen N(en) Vliegher, fietsen, artikelen en onderdelen van fietsen. In het midden van deze vliegende fiets bevindt zich een schild met erop vermeld "Fietsen" en daaronder het woord "N'(en) Vliegher".

26, op de hoek van de Heerwijnstraat in Brugge, waar hij naast ijzerwaren ook zelfgemaakte fietsen verkocht.

August de Bouver en zijn echtgenote kochten in 1905 het woonhuis met erf en aanhoorigheden in de Hoogstraat van Julie Vanderhofstadt. De nieuwe eigenaars lieten het pand onmiddellijk verbouwen. Het gelijkvloers werd aanvankelijk ingericht als garage en wat later omgevormd tot een groothandel in rijwielen. De rijwielen kregen als merknaam Léa, naar zijn dochter. De Lea-fietsen hadden een uitstekende faam en werden in 1910 tegen 100 frank per stuk verkocht.

August de Bouver overleed in 1911. Zijn weduwe Alice Klopogge bleef de fietsenwinkel verder uitbaten tot na de Eerste Wereldoorlog. In die periode waren er reeds intense contacten tussen Richard Proot en de weduwe Debouver. De eerste wereldoorlog bracht ook hier, zoals op veel andere plaatsen, moeilijkheden mee. Zo gebeurde de ravitailering van de Duitsers in de magazijnen van de fietshandel. Ook werden er fietsen gestolen door Belgische en later door Duitse soldaten.

De weduwe verkocht het fabriekje "Cycles Léa" in 1919 aan Leon Retsin en Richard Proot. Leon Ritsin was baron en had een oogje laten vallen op de weduwe. De baron had geld genoeg en Richard Proot niet. Vandaar.... De baron leefde nogal breed en had meer aandacht voor de weduwe en andere vrouwen dan voor de fietsenhandel. Hij was ook een fervent liefhebber van paardenkoers. Hij durfde nogal grote bedragen inzetten. Een paar jaar later kon Richard baron Ritsin uitkopen.²

Richard Proot bleef niet bij de pakken zitten en kon de fietsenzaak uitbreiden tot een fabriek die tot buiten de grenzen gekend was. Verschillende fietsmerken werden door hem overgenomen zoals Alsian, Norma, Melior en L'Isar³ (van Brugge).

Richard werd geboren in Bekegem op 12 mei 1874 en overleed in Brugge op 9 maart 1959. Hij was gehuwd met Louise Storme. Samen hadden ze 8 kinderen waarvan er 3 jong stierven. Zijn echtgenote stierf in 1922 waarna hij in 1923 huwde met Gabrielle Worme (+1925) en in 1926 met Camille Baute. Richards zoon Gérard (°1906, +1965), gehuwd met isabella vandenbussche en na hem diens zoon Eric (°1934, +2017) zullen het bedrijf verder zetten.

Richard was bijzonder actief in het brugse wielermilieu. Zo werd hij in mei 1934 voorzitter van de velemotors- Brugge⁴, ondervoorzitter van de sportvereniging "Brugse Velesport"⁵, was hij medeorganisator van het internationaal wielerkampioenschap van Brugge op 25 augustus 1935⁶, enz.

² "Over de Koe, het hert, de uil... zes huizen, zes verhalen" De huizengeschiedenis van de West-Vlaamse Electriciteitsmaatschappij (WVEM) in Brugge. De huizen geschiedenis van Verwersdijk 12, Kandelaarstraat 6, Verwersdijk 6, Hoogstraat 41, 39 en 37

³ Melior en L'Isar werden overgenomen van de familie Devos uit Brugge.

⁴ Brugs handelsblad 26 mei 1934.

⁵ Brugs handelsblad 27 oktober 1934.

⁶ Brugs handelsblad 17 augustus 1935.

Tot enkele jaren geleden bleef Eric Proot, een kleinzoon, de familietraditie voortzetten met een fietsenwinkel in de Leopold II-laan. Jammer genoeg ging de firma in 2006 failliet. Nochtans, een eeuw na hun creatie hadden de fietsen van het merk Léa hun bekoring nog steeds niet verloren.

In die periode was een fietsenfabrikant normaal geen sponsor van renners. De meeste renners reden op zelfstandige basis, ze koersten niet in ploegverband, het was elk voor zich. Toch weten we dat in de periode tussen beide wereldoorlogen en zelfs na de tweede wereldoorlog, heel veel renners met een Lea-fiets reden.

De invloed van de fietsenfabriek op de werkgelegenheid van de bevolking van Bekegem was niet gering. In de periode voor en na de eerste wereldoorlog waren vele Bekegemnaars en kleine zelfstandigen tewerkgesteld bij het vervaardigen van fietsen. Van enkelen weten we het, van vele anderen niet.

Vooreerst was er de familie Proot. De drie broers, Richard (°1874), August (°1884) en Alfons (°1892) maakten er hun beroep van om fietsen te maken. Richard had het grote voordeel vrijgeloot te worden om soldaat te worden, aldus kon hij voor, tijdens en na de eerste wereldoorlog zich toeleggen op zijn beroep. August en Alfons waren wel soldaat en dit gedurende de gehele eerste wereldoorlog. Over August en Alfons vertellen we later meer.

De familie Pattyn had ook een smidse en woonden in de Dorpstraat waar nu de families Debeir wonen. Vader Edward en zijn 4 zonen werkten actief mee in het vervaardigen van fietsonderdelen. Na de eerste wereldoorlog verhuisde de familie naar Amerika.

Ook de familie Stellamans had een smidse. Vader Edmond was eigenlijk gareelmaker maar ook hij werkte in de fietsindustrie.

De productie van Cuistax fietsen⁷

Uitvinder Denis Honay (1882- 1946) was de grote bezieler en uitvinder⁸ van de Cuistax – fietsen, in de volksmond billekarren. Hij zou verscheidene fietsfabrikanten hebben aangesproken om zijn cuistaxen te maken. Hij werkte uiteindelijk samen met Richard Proot⁹, die na WOI de Brugse fietsfabriek van Debouwer overnam. Nog voor de tweede wereldoorlog kwam een geduchte concurrent, nl de fietsenfabriek Flandria uit Zedelgem, op de markt met een apart type billekar. De firma Proot uit Brugge bleef tot aan het faillissement in 2006 cuistaxen produceren; de fietsverhuurders aan de kust waren de kopers en

boden ze te huur aan voor de toeristen.

Gekoppelde fietsen

Twee aan elkaar verbonden fietsen kunnen we geen cuistax noemen. Dit type van rijwiel bestond reeds veel vroeger.

Kenmerkend hier is het gewone zadel i.p.v; een zetel en de hoge positie van dit zadel, terwijl dit bij de cuistax verlaagd is;

⁷ De gegevens ivm cuistaxen werden overgenomen van Ronny Van Troostenberghe in het eerste nummer 2023 van Graningate.

een artikel over "Het ontstaan van de cuistax".

⁸ Hij had zelfs een patent genomen op zijn uitvinding.

⁹ Kustfolklore (deel 2) van D.L. Boucquillon, verscheen in Rond de Kiosk, zomer 1992, blz 27.

Affichen (verzameling Proot)

Courtrai, n° 340 23 avril 1913

JOSEPH DEVRIESE-DEVOS, FABRICANT
OOST-ROOSEBEKE

Melior

VELOS

Cette marque représente le mot « Melior ».

Bruxelles, n° 17693 2 mai 1913

GEORGES BOSQUET, INDUSTRIEL
51, rue du Marais, BRUXELLES

- AUTOMOBILES, ACCESSOIRES ET CYCLES

Cette marque représente deux drapeaux aux couleurs françaises.

VEEL LICHT VOOR
WEINIG INSPANNING

PHILIPS
„PHILIDYNE..“

ELECTRISCHE RIJWIELUITRUSTING

LEA & NORMA
De rijwielen der toekomst
Licht = Schoon = Goedkoop
De beste afgewerkte rijwielen.

DE RIJWIELEN
LEA & NORMA
BESPAREN U TIJD EN GELD

Renners eist steeds en overal
het **ONOVERTREFFBAAR** rijwiel

LEA OF NORMA

PHILIPS

VEEL LICHT VOOR
WEINIG INSPANNING

PHILIPS
„PHILIDYNE..“

ELECTRISCHE RIJWIELUITRUSTING

MELIOR en L'ISARD
De rijwielen der toekomst
Licht - Schoon - Goedkoop
De beste afgewerkte rijwielen

De rijwielen
MELIOR en L'ISARD
besparen U tijd en geld

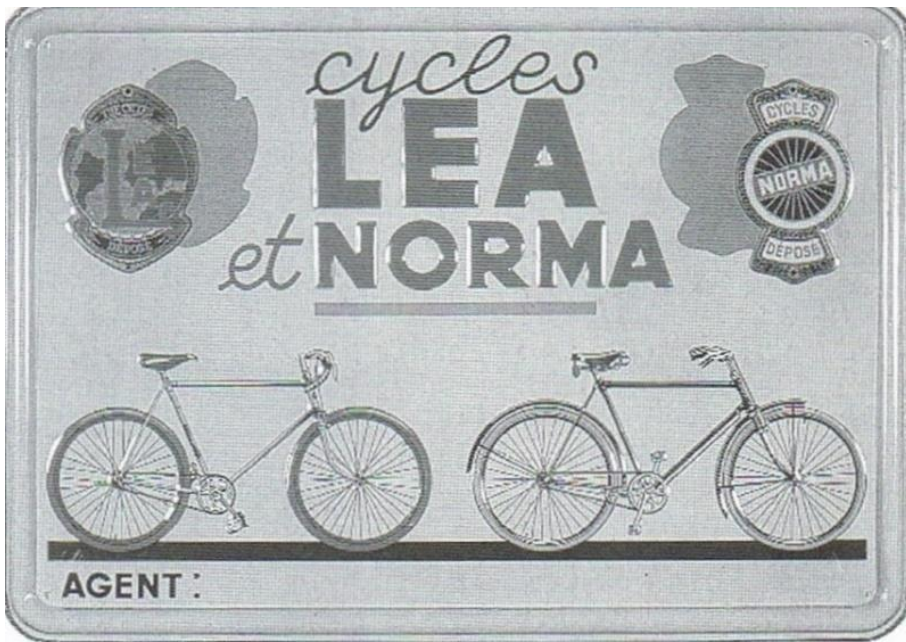
Renners eist steeds en overal
het onovertreffbaar rijwiel

MELIOR en L'ISARD

PHILIPS

Een Lea trui

De woning in de Hoogstraat

108 AUTO-GARAGE CENTRAL
Aug. De Bouver-Kloprogge
CONSTRUCTEUR-MÉCANICIEN
Bruges. Rue Haute, N°37, Bruges

Bruges, le 24 - 5 - 1907

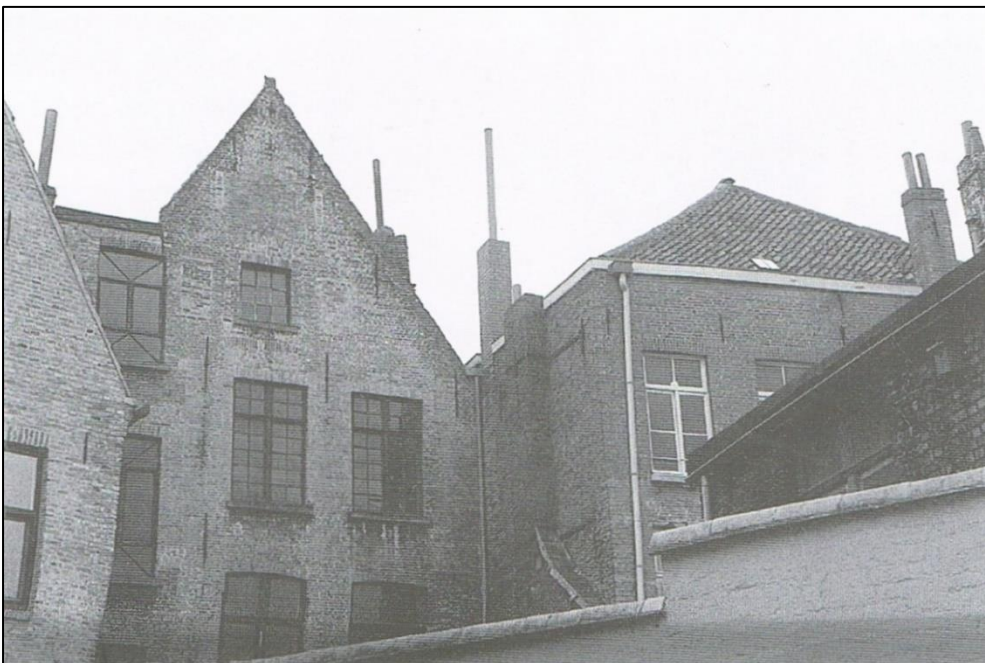
AUTOMOBILES
BICYCLETTES
ACCESSOIRES

Messieurs le Bourgmestre et
Echevins de la Ville de Bruges,

J'ai l'honneur de vous prier de m'autoriser à établir une cheminée dans ma maison située en cette ville rue Haute.
Ci joint les plans en triple expédition.
Espérant que vous voudrez donner suite

Briefhoofd August Deboever (SAB, bouwvergunning 1907, nr108)

De woning in de Hoogstraat

Voor- en achtergevels van Hoogstraat 37 voor de verbouwing van 1986

Hoogstraat 37 en 37bis werden in 1989 gesloopt. Vooral Hoogstraat 37 was een bouwhistorisch interessant gebouw. Het pand was afgewerkt met een hoge gepleisterde 18de-eeuwse gevel van vier bouwlagen hoog en drie traveeën breed. De gevelindeling werd extra beklemtoond door verdiepte nissen. De achtergevel was een bakstenen tuitgevel. Hoe oud het pand juist was, kan niet meer achterhaald worden maar het had ongetwijfeld een middeleeuwse kern. Hoogstraat 37bis was heel wat bescheidener van afmetingen. Het was twee bouwlagen hoog en drie traveeën breed. De straatgevel was bepleisterd en de achtergevel had de vorm van een halve bakstenen puntgevel. Oude bouwelementen waren in beide panden bewaard.

August (Staf) en Alfons Proot

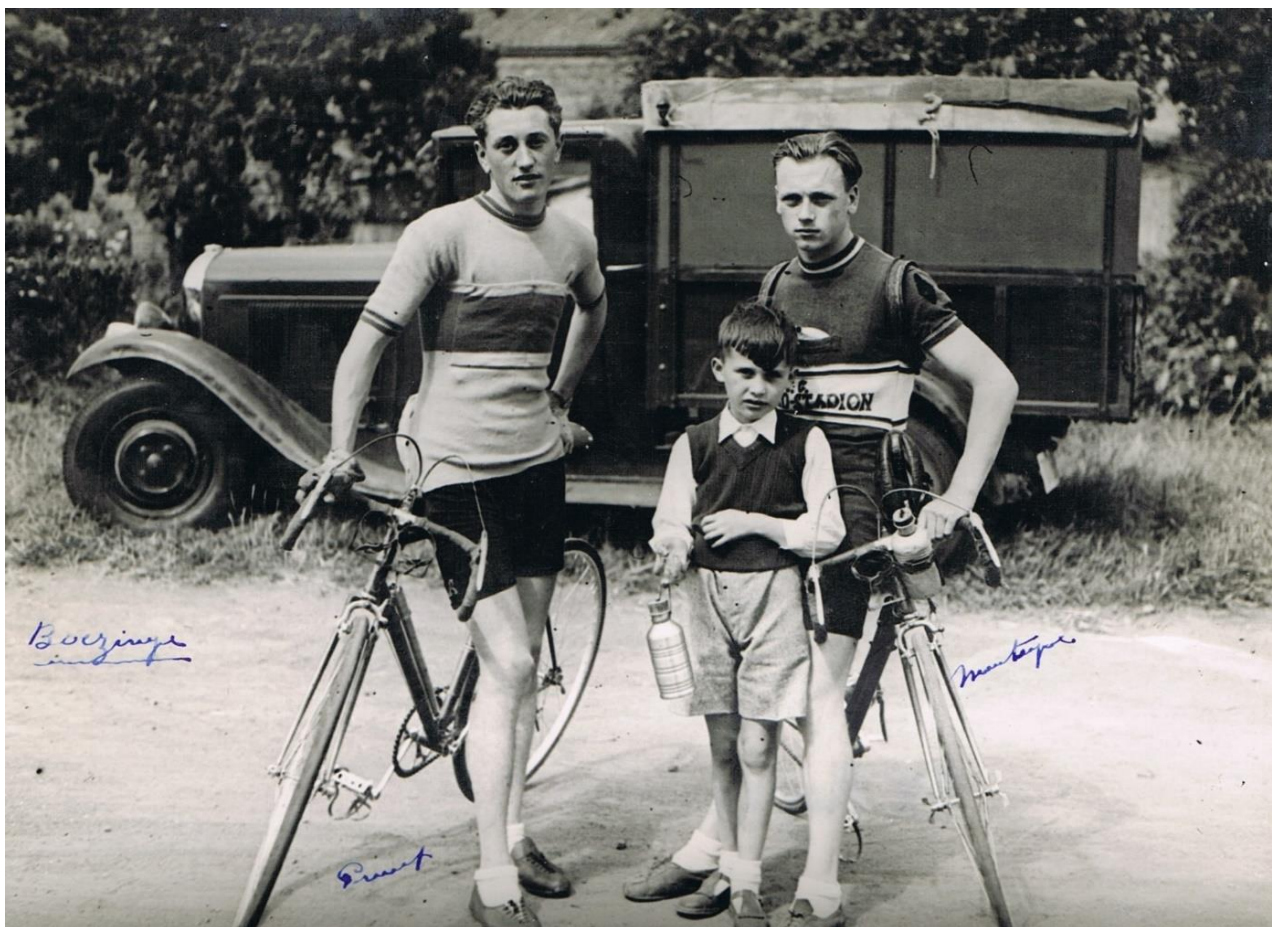
Staf (26/7/1884 - 3/1/1970) en Alfons Proot (19/11/1892 - 25/4/1974) waren gedurende tientallen jaren erg gekend in het milieu voor wat betreft renners en de ondersteuning ervan. Hun broer Richard was eigenaar van de fietsenfabriek "Lea". Beiden baatten een smidse uit in de Dorpstraat in Bekegem (nu nr 40). Ze waren erin gespecialiseerd om fietsonderdelen te maken voor de fabriek van hun broer Richard. Uiteraard herstelden en verkochten ze ook fietsen voor iedereen die het maar wilde. Ook de renners uit het omliggende werden gesteund. Kort na de tweede oorlog was er een groep van 8 renners die voor herstellingen en alles wat ze ook maar nodig hadden bij de gebroeders Proot terecht konden. Die renners waren Deschacht Maurice (°1921), Dierckens Marcel (1925), Monteyne Robert (°1928), Taecke Karel (°1928), Proot Urbain (°1928), Pascal Julien (°1928), Deschacht Georges (°1929), Blomme Andre (°1929). Van deze renners kunnen we zeggen dat het "veelwinnaars" waren, ze werden profrenner. In deze categorie waren ze echter niet goed genoeg. Deze renners vormden naar hedendaagse normen bijna een ploeg. Toch was het iedereen voor zich. Om renners en materiaal te vervoeren naar de koers had Staf Proot een houten bak op zijn auto gebouwd.

Alfons Proot met zijn vrouw Romanie Jonckheere op de moto

Foto onder links: Alfons met zijn kleinkinderen voor de fietsenzaak (ca 1956)
Foto onder rechts: Staf Proot

Boezinge 28/7/1949, met de wagen van Staf Proot, links Urbain Proot, rechts Robert Monteyne, de jongen is de zoon van Maurice Taecke.

Vooraan Blomme, achter 2^e van rechts Urbain Proot, Staf Proot leunend op de wagen

Vlnr Proot Staf, Hendrik Decoster (Inten), Henri Verplancke, Proot Urbain
Voor Dorp 42 (vermoedelijk kort na de tweede wereldoorlog)
Wagen van Gerard Proot, houten bak op wagen gemaakt door Staf Proot.